

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá problematikou valence substantiv, jejím vztahem k referenci a faktory podmiňujícími realizaci valenčního potenciálu substantiv. Teoretická část práce se věnuje jak valenci obecně, tak konkrétněji valenci substantiv. V obecnějších oddílech jsou vymezeny základní termíny a koncepty uplatňované ve valenčních popisech různého zaměření. V oddílech věnovaných substantivní valenci jsou mimo jiné vymezeny některé rozdíly mezi valencí substantiv a sloves a je odůvodněno vyloučení konstrukcí typu *make an attempt* z popisovaných dat. Vedle toho je upozorněno na vztah valence a slovo tvorby a na vztah valence substantiv a reference, resp. kontextové určenosti.

Empirická část práce je rozdělena do několika oddílů; všechny vycházejí z dat z Britského národního korpusu. Kvantitativní část analýzy ukazuje, že substantiva *attempt* a *ability* vyžadují obligatorně vyjádřený komplement, jsou-li determinována neurčitým členem vyjadřujícím kontextovou nezapojenost. Tím je potenciálně zpochybněno jak v literatuře běžné tvrzení, že vyjádření valenčního potenciálu substantiv není nikdy obligatorní, tak tvrzení, že substantiva (resp. některá z popisovaných substantiv) vůbec nemají valenci. Kvalitativní část analýzy popisuje možná vyjádření prvního argumentu substantiv *attempt*, *ability* a *failure*, ale také případy, kdy tento argument není explicitně vyjádřen. Analýza se dále zaměřuje na konkurenci předložkové fráze s předložkou *at* a infinitivní klauze v pozici komplementu těchto tří substantiv; jejím cílem je identifikace morfosyntaktických, sémantických, ale také kontextových faktorů podmiňujících volbu formy komplementu.

klíčová slova: valence substantiv; substantivní fráze; určenost; reference; syntax a sémantika